

ELSŐ KERTEM

LIVI GOSLING

Penguin
Random
House

A fordítás alapja:

Livi Gosling: *My First Garden*

First published in Great Britain in 2023

Copyright © 2023 Dorling Kindersley Limited

A Penguin Random House Company

www.dk.com

Fordította © Török Patrícia, 2023

Szerkesztette: Mandl Orsolya

HVG Könyvek, Budapest, 2024

Kiadóvezető: Budaházy Árpád

Felelős szerkesztő: Tulics Mónika

www.hvgkonyvek.hu

ISBN 978-963-565-508-3

Minden jog fenntartva. Jelen könyvet vagy annak részleteit tilos reprodukálni, adatrendszerben tárolni, bármely formában vagy eszközzel – elektronikusan, fényképezési úton vagy más módon – a kiadó engedélye nélkül közölni.

Kiadja a HVG Kiadó Zrt., az 1795-ben alapított

Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők

Egyesülésének tagja.

Felelős kiadó: Szauer Péter

Nyomdai előkészítés: Tekeres Tímea

Nyomás: TBB, Szlovákia

A HVG Kiadó Zrt. elkötelezett a környezetvédelem és a fenntarthatóság ügye mellett. Az FSC-tanúsítvány igazolja, hogy ez a termék – a környezetudatos és társadalmilag felelős termelés és gyártás szempontjait figyelembe véve – ellenőrzött faipari alapanyagokból készült.

Mielőtt belefogsz

Biztonság

- Ha piros háromszöget látsz, légy különösen óvatos, és kérd felnőtt segítségét!
- Nagyon vigyázz, ha forró főzőlappal, gáz- vagy elektromos tűzhellyel, sütővel dolgozol. Tudd, hogy mikor van bekapcsolva, és vigyázz a kezedre, ha forró edényt teszel rá vagy veszel le róla. Jól jöhet ilyenkor egy konyhai fogókesztyű!
- Legyél különösen óvatos, ha forró folyadékkal vagy serpenyővel van dolgod, nehogy kilötytenjen, és védj a kezed (használd kesztyűt vagy konyharuhát), amikor forró tárgyakat fogsz meg. Ha megégetnéd magad, azonnal szólj egy felnőttnek!
- Légy nagyon óvatos, ha éles eszközöket, például kést vagy ollót használasz, különösen akkor, ha éles késsel vágsz valamit.
- Ha csípős paprikával dolgoztál, mindig alaposan moss kezet, és ne nyúlj a szemedbe, a szádba vagy a tested más érzékeny részeihez.

HA NEM VAGY BIZTOS a dolgodban, kérj meg egy FELNŐTTET, hogy segítsen.

Tisztaság

Amikor a konyhában és a kertben vagy, tartsd be ezeket a fontos szabályokat, hogy megakadályozd a kórokozók terjedését.

- Ételfőzés előtt mindig moss kezet.
- A vágódeszkákat minden használat után mosogasd el forró, mosogatószeres vízzel.
- Főzés közben tartsd tisztán a környezetet, és legyen kéznél egy törülköruha, ha valami kifolyna.
- Mindig ellenőrizd a hozzávalók lejáratát idejét.
- Minden tevékenység után moss kezet, különösen ha földdel dolgoztál.

Allergiák

- Mindig győződj meg róla, hogy az étel hozzávalói között nincs olyan, amire te vagy egy barátod vagy bárki, aki megeszi a savanyúságot, allergiás lenne, vagy valamilyen más okból nem ehetnétek meg. Akkor is figyelj oda erre, ha vetőmagokkal foglalkozol, növényeket, zöldségeket nevelsz. A növények között vannak mérgezőek!

Eszközök

- Készíts elő minden eszközt, mielőtt hozzáfogsz a kertészkedéshez vagy a főzéshez. A hozzávalók nagy részét valószínűleg megtalárod a konyhában, de előfordulhat, hogy néhány alapanyagot be kell szerezned a zöldséges savanyúsághoz.

Mérés és mértékegységek

Mielőtt nekilátsz egy étel elkészítésének, gondosan mérd ki a hozzávalókat. Ehhez használhatsz mérőkanalat, mérleget vagy mérőkancsót.

Itt megtalárod a könyvben használt mértékegységek teljes nevét és rövidítését:

Mértékegységek

g = gramm

kg = kilogramm

ml = milliliter

cm = centiméter

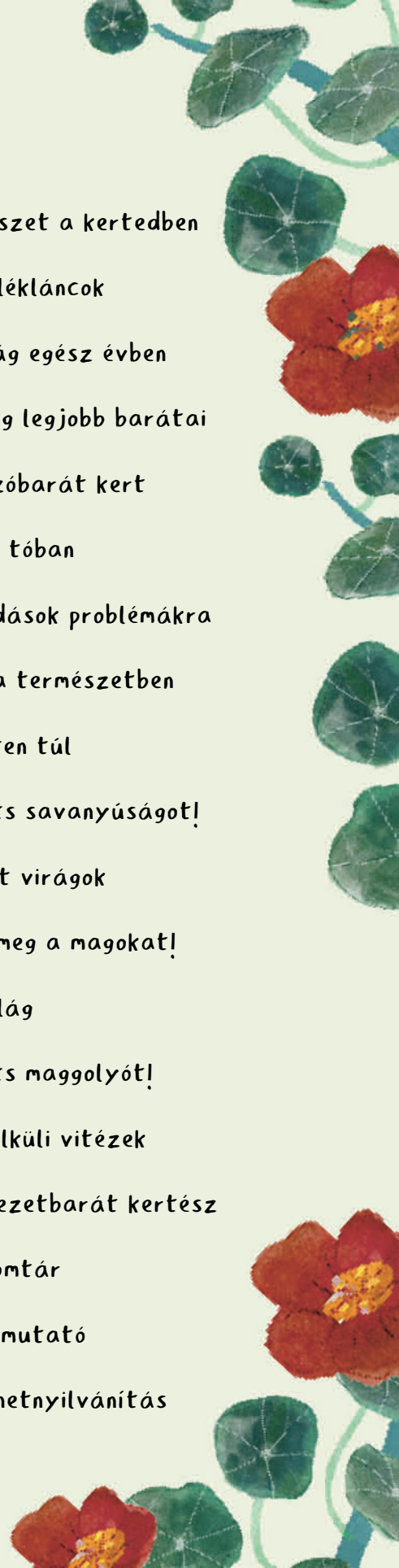
Kanalak

tk. = teáskanal

ek. = evőkanál

Tartalom

4	Üdv az első kertedben!	44	Természet a kertedben
6	Hogyan kertészkedj?	46	Táplálékláncok
8	Mi az a mag?	48	Élővilág egész évben
10	Honnan szerezz magokat?	50	A virág legjobb barátai
12	Hogyan ültess magokat?	52	Beporzóbarát kert
14	Mi kell egy növénynek?	54	Élet a tóban
16	Átültetés és kiültetés	56	Megoldások problémákra
18	Te is változtathatsz!	58	Séta a természetben
20	Bárhol kertészkedhetsz	60	A kerten túl
22	Mit ültess?	62	Készíts savanyúságot!
24	Változó évszakok	64	Préselt virágok
26	Zöldségcsaládok	66	Oszd meg a magokat!
28	Használd ki a helyet minél jobban!	68	Vadvilág
30	Ízletes kert a párkányon	70	Készíts maggolyót!
32	Ültetés cserépbe	72	Víz nélküli vitézek
34	Mindent a földről	74	Környezetbarát kertész
36	Hogyan legyél kertész?	76	Fogalomtár
38	A virágok képességei	78	Tárgymutató
40	Növénybarátság	80	Köszönetnyilvánítás
42	Csodás nyomi zöldségek		

Üdv az első kertedben!

Kertészkedni nagyszerű

Nagyon egyszerűen belefoghatsz a kertészkedésbe. Nincs szükség drága eszközökre vagy nagy helyre – csak egy magra meg egy cserép földre! Ha növényt nevelsz, egykettőre zöldebb és szebb lesz a környezeted. Növények közelében jobb kedvre derül az ember, ráadásul sok egészséges tápanyagot adnak nekünk.

*Kezdd kicsiben, és hamarosan
gyakorlott kertésszé válsz!*

Apró zugok

A könyv projektjeit akár egy zsebkendőnyi, de egy egész szántó-földnyi területen is megvalósíthatod!

Mit tudhatsz meg?

Minden kerttervezés ugyanazokkal az egyszerű lépésekkel kezdődik. A könyvből megtudhatod, mitől indul növekedésnek egy mag, és hogyan válaszd ki a növényeket a kertedhez. Megtanulhatod, hogyan ültess el és locsolj egy növényt, hogy nagy és erős legyen.

Alakítsd ki az első kertedet!

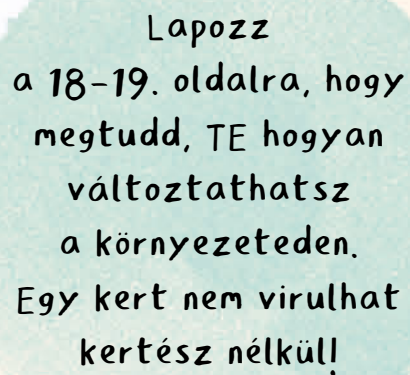
Szia, Livi vagyok!

Illusztrátor vagyok, és kíváncsi kertésztanonc az Egyesült Királyságból. 2020-ban egy kert nélküli lakásban éltem. Amikor a telkemen magokat vetettem, és azok nőni kezdtek, nagyon boldog voltam, ami segített, ha féltem vagy aggódtam valamiért.

Azért írtam ezt a könyvet, hogy neked is segítsék csodálatos növényeket nevelni. Mindegy, hogy van-e kerted, vagy nincs. Ha bármilyen aprócska növényt nevelsz, máris csodás kertész vagy!

El fogsz csodálkozni, mi minden lehet néhány magból és egy cserép földből. Kellemes kertészkedést!

Lapozz
a 18-19. oldalra, hogy
megtudd, TE hogyan
változtathatsz
a környezeteden.
Egy kert nem virulhat
kertész nélkül!

Ültess magot, öntözd meg - figyeld, ahogy nő!

Hogyan kertészkedj?

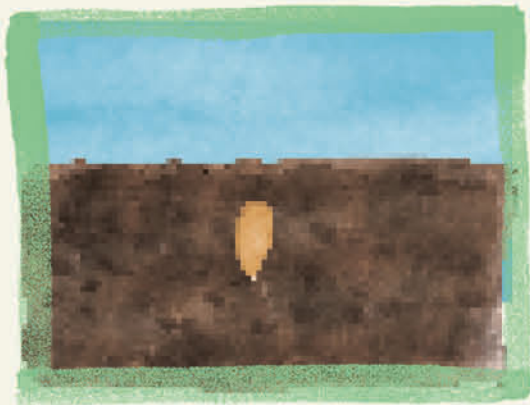

Üdvözöllek a kertben! Ebből a fejezetből megtudhatod, hogyan ültess el egy magot, és miként segítsd a növekedését. Megfigyelheted, hogyan hajt ki egy növény a magból a segítségeddel. Végül saját kerted lesz.

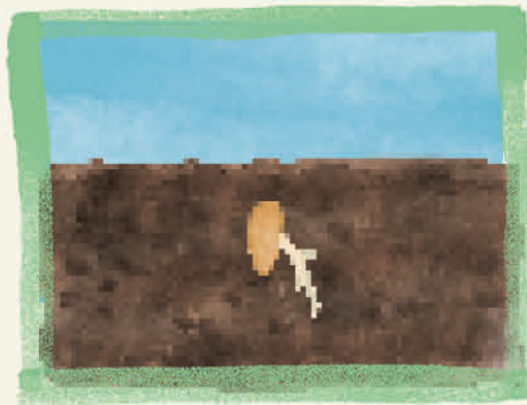

Mi az a mag?

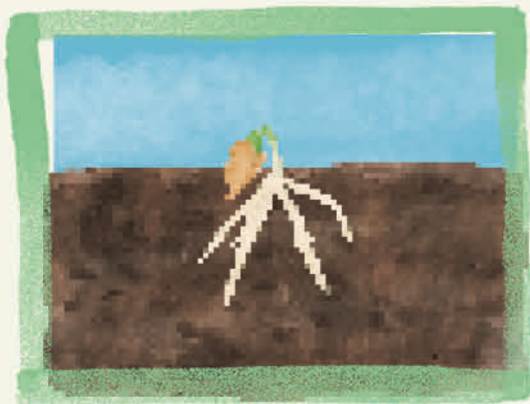
A mag egy kis energiacsomag, amiből növény lesz, ha mindent megkap, amire szüksége van. Ha egy mag elég szerencsés, és tápanyagokban gazdag talajra hull vagy oda vetik, növényé cseperedik, amint elég víz és napsütés éri.

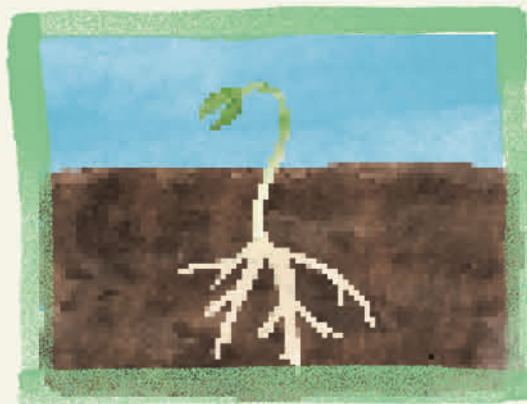
1 Íme egy szerencsés mag. Nem ették meg a madarak vagy egy kis termetű emlős. Ha elég meleg lesz, felnyílik és növekedésnek indul. Ezt nevezzük csírázásnak.

2 A benne lévő energiát használva a mag gyökeret ereszt. A gyökér vizet és tápanyagokat (olyan dolgokat, amelyek a növekedését segítik) vesz fel a talajból.

3 A mag felfelé hajtást növeszt. Miután a hajtás áttörte a talajfelszínt, a napsütést alakítja át a növekedéshez szükséges energiává.

4 A magban belül mindvégig rejtőzött egy vagy két levél, és ezeket most kibontja, hogy felfogják a nap sugarait. Hamarosan újabb leveleket, virágokat és magokat fog nevelni.

Különböző igények

A magok nem egyformák, mindegyiket a megfelelő körülmények közé kell elültetnünk. Figyelj oda, melyik virágnak milyen igényei vannak, hogy növekedni tudjon!

Napraforgó

A napraforgómagokat 2,5 cm-rel a talajfelszín alá, napos helyre ülted, és alaposan öntözd meg. Vedd a növényt átlátszó műanyag palackkal, amíg elő nem bújnak a hajtások, azután vedd le a takarást.

Szagos bükköny

A szagos bükköny neveléséhez gazdag komposztra lesz szükséged (lásd 35. oldal). Vedd a magokat 1 cm-rel a felszín alá. Ha kibújtak, tegyél melléjük egy karót, amire felfuthatnak. Ezt fogja a szár támasztékkul használni, ahogy növekszik.

Dália

Tölts meg egy cserepet nedves földdel. Nyomd bele a magokat úgy, hogy az egyik végük kilátsszon.

Takard le műanyag palackkal, amíg meg nem jelennek a hajtások, aztán vedd le a takarást.

Honnan szerezz magokat?

Mindenütt vannak magok, még ha nem is látod őket. A legnagyobb fától a legapróbb gyomig minden növény magot nevel. Hogyan szerezhetsz ezekből a magokból, hogy saját növényeket nevelj? Érdemes a kertben és a konyhában kezdeni a keresést!

A szabadban

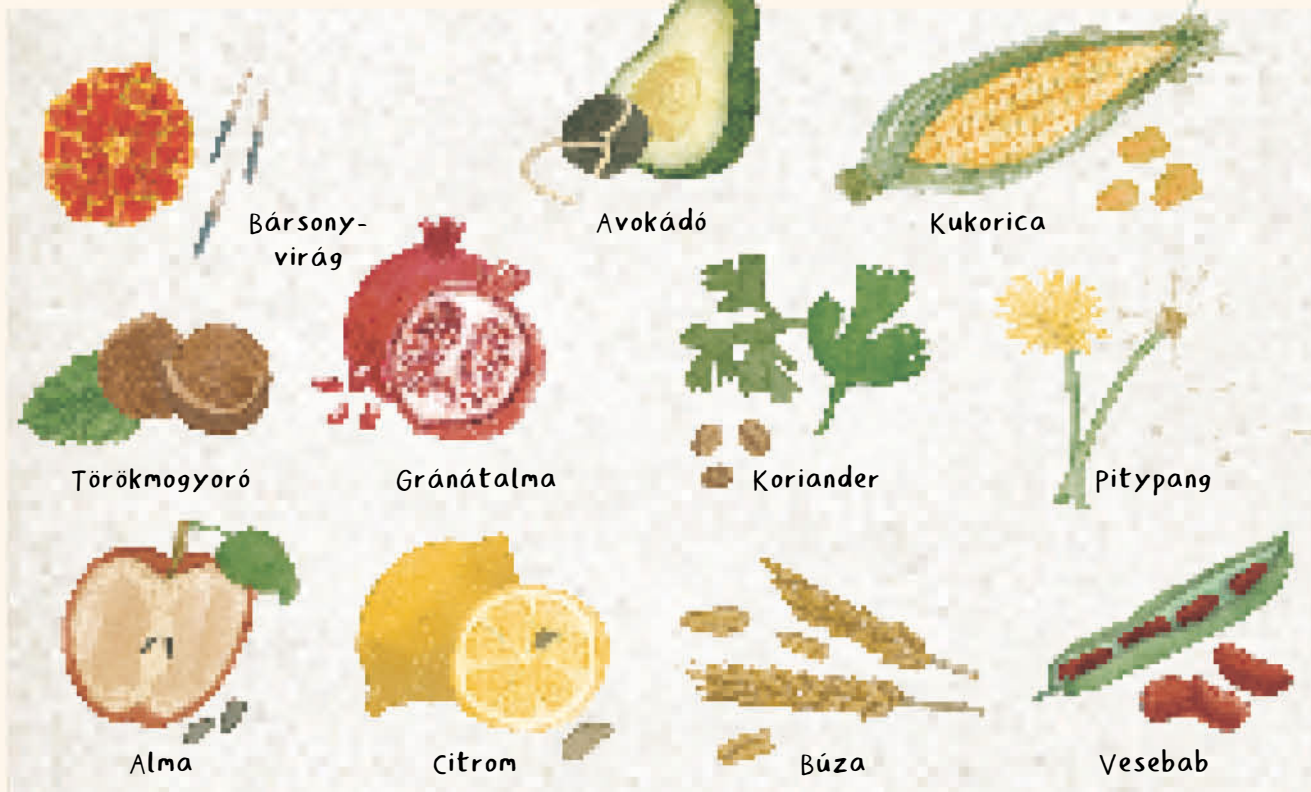
Magok a kertből

A vadvirágok a nyár végére nevelnek magokat. Ha lehullottak a szirmok, rázd bele a magokat egy borítékba. Tartsd a borítékot száraz, hűvös helyen, így a magok tavaszig jól meglesznek.

Mielőtt belefogsz

Száraz, szélmentes napon gyűjtsd be a magokat. A nedves magok megrothadnak, mielőtt kicsíráznának, sok mag pedig annyira kicsi, hogy könnyen elfújja a szél.

A magok formája és mérete sokféle.

A házon belül

Magok a konyhából

A kaliforniai paprika magját főzés előtt általában kidobják, te viszont tedd el. Mosd le csapvízzel, és szárítsd meg papírtörlőn. Rögtön el is ültetheted, közvetlenül a talajfelszín alá. Tedd a cserepet napos helyre – ezek a növények meleg éghajlathoz szoktak.

Kaliforniai paprika

Fokhagyma

Szárzeller

Bordáskel

Zellernövény

A szárzeller és a bordáskel tövének végeiből új leveleket nevelhetsz. Mentsd meg a zöldségvégeket a vágódeszkáról, és tedd vízzel teli edénybe a vágott felükkel felfelé. Néhány naponta cseréld a vizet, és a szemed előtt nőnek majd újra a levelek.

Mielőtt belefogsz

Némelyik bolti gyümölcs és zöldség étkezésre való „hibrid”, így előfordulhat, hogy a magja nem csírázik ki. Vegyetek bioárut, hogy nagyobb eséllyel nevelhess a magokból növényeket.

Fűszernövények

Némelyik főzéshez használt fűszernövényt el is ültetheted. Próbálkozhatsz mustármaggal, édesköménnyel vagy görög-szénával. Óvatosan szórj ki néhány magot a dobozából, és ültess cserépbe. Fokhagymagerezdet is elduggathatsz. Öntözd rendszeresen, és néhány hét múlva nőni kezdenek a fűszereid.

Ötlet

Szervezz magcsereberét a kertbarát ismerőseiddel!